בְּרָכוֹת פֶּרֶק ו׳ מִשְׁנָה ה׳

This משנה teaches how ברכות work around the three stages of a meal: before the meal (before המוציא), during the meal, and after finishing bread (before ברכת המזון). Following Tosafos (שו"ע או"ח קעז:א–ב), המוציא on bread covers all foods eaten during the meal for sustenance — because they are secondary (טפל) to bread — but not foods eaten purely for flavor/dessert, and not foods eaten after the meal ends (before ברכת המזון).

1 בָּרוּךְ עַל הַיַּיִן שֶׁלִּפְנֵי הַמָּזוֹן, פָּטַר אֶת הַיַּיִן שֶׁלְּאַחַר הַמָּזוֹן.

If one made a בורא פרי הגפן on wine before the meal (such as Kiddush), he does not make another ברכה on wine drunk after the meal (before ברכת המזון).

This applies when people normally drink wine after the meal (like Shabbos and Yom Tov), or if he had later wine in mind. It also covers wine during the meal.

(המוציא on bread never covers wine.) Today, since meals aren't considered over until ברכת המזון, wine or meal foods eaten before bentching count as "during the meal."

2 בֵּרַךְ עַל הַפַּרְפֶּרֶת שֶׁלִּפְנֵי הַמָּזוֹן, פָּטַר אֶת הַפַּרְפֶּרֶת שֶׁלְּאַחַר הַמָּזוֹן.

If one made a פרפרת on ברכה before the meal, he does not make another ברכה on the פרפרת eaten after the meal (before ברכת המזון).

Following Tosafos and the Rav, פרפרת is either dried bread crumbs soaked in broth (whose ברכה is מזונות, since it no longer looks like bread), or an appetizer/side dish eaten with bread for sustenance — such as fish, meat, or eggs (whose ברכה is שהכל). Fish, meat, and eggs were only given as an example — even under this view it can include מזונות foods (Pnei Yehoshua, Berakhos 42a–b).

Because it is eaten for sustenance, המוציא covers it during the meal, but not after the meal ends. (Rashba has a separate view that פרפרת means פת הבאה בכיסנין — baked dough whose ברכה is מזונות: pastry with a filling, dough kneaded with juice/oil/sugar like cake, or dough baked crisp like crackers — which he holds המוציא covers during the meal even when eaten for flavor.)

3 בֵּרַךְ עַל הַפַּת, פָּטַר אֶת הַפַּרְפֶּרֶת. עַל הַפַּרְפֶּרֶת, לֹא פָּטַר אֶת הַפַּת.

If one made המוציא on bread, it covers the פרפרת eaten during the meal. If one made מזונות on the פרפרת first, it does not cover the bread — even though bread-crumb פרפרת is made from bread.

Since פרפרת is eaten during the meal for sustenance, it is secondary (טפל) to bread and covered by המוציא — unlike פרפרת eaten after the meal ends. Even under the meat/fish (שהכל) view, the ברכה on פרפרת does not cover bread, since שהכל only works after the fact on a food it was actually recited over. According to Rashba, sustenance foods (such as appetizers, meat, fish, or porridge) are covered even after the meal, whereas sweets/flavor foods are not; his opinion is not generally accepted, but is heeded regarding porridge eaten after a meal — one does not have to make an after-ברכה on it, and can rely on bentching by having it in mind (ביאור הלכה או"ח קעז:ב).

4 בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, אַף לֹא מַעֲשֶׂה קְדֵרָה:

Beis Shammai say: a פרפרת on ברכה does not even cover מעשה קדירה (cooked grain porridge), whereas the Tanna Kamma holds that it does.

Both bread-crumb פרפרת and porridge are מזונות, so if one specifically had the porridge in mind, even Beis Shammai agree it is covered. The dispute is when he made פרפרת on מזונות without specifically thinking of the porridge: the Tanna Kamma holds that since פרפרת is a form of bread and more prominent than porridge, it covers porridge automatically; Beis Shammai hold that without specific intent, it does not automatically cover a different type of food like porridge. The הלכה follows the Tanna Kamma, not Beis Shammai.

מִשְׁנָה

בָּרוּךְ עַל הַיַּיִן שֶׁלִּפְנֵי הַמָּזוֹן, פָּטַר אֶת הַיַּיִן שֶׁלְּאַחַר הַמָּזוֹן. בֵּרַךְ עַל הַפַּרְפֶּרֶת שֶׁלִּפְנֵי הַמָּזוֹן, פָּטַר אֶת הַפַּרְפֶּרֶת שֶׁלְּאַחַר הַמָּזוֹן. בֵּרַךְ עַל הַפַּת, פָּטַר אֶת הַפַּרְפֶּרֶת. עַל הַפַּרְפֶּרֶת, לֹא פָּטַר אֶת הַפַּת. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, אַף לֹא מַעֲשֶׂה קְדֵרָה:

רַבֵּינוּ עוֹבַדְיָה מִבַּרְטְנוּרָא

פָּטַר אֶת הַיַּיִן שֶׁלְּאַחַר הַמָּזוֹן. הַנֵּי מִילֵי בְּשֶׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים שֶׁרְגִילִים לִקְבֹּעַ עַל הַיַּיִן לְאַחַר הַמָּזוֹן, וּכְשֶׁבֵּרַךְ עַל הַיַּיִן לִפְנֵי הַמָּזוֹן אַדַּעְתָּא דְּהָכִי בֵּרַךְ, אֲבָל בְּשְׁאָר יָמִים שֶׁאֵין רְגִילִים לִקְבֹּעַ עִמָּהֶן עַל הַיַּיִן שֶׁלְּאַחַר הַמָּזוֹן אֵין הַיַּיִן שֶׁלִּפְנֵי הַמָּזוֹן פּוֹטֵר הַיַּיִן שֶׁלְּאַחַר הַמָּזוֹן. וְכָל לְאַחַר הַמָּזוֹן דְּתָנַן בְּמַתְנִיתִין הֵינוּ לְאַחַר שֶׁסִּלְקוּ יְדֵיהֶם מִן הַפַּת קֹדֶם שֶׁיְּבָרְכוּ בִּרְכַת הַמָּזוֹן:

פַּרְפֶּרֶת. כָּל דָּבָר שֶׁמְּלַפְּתִים בּוֹ אֶת הַפַּת כְּגוֹן בָּשָׂר וּבֵיצִים וְדָגִים קְרוּיִם פַּרְפֶּרֶת. וּפְעָמִים שֶׁהֵיוּ מְבִיאִים פַּרְפְּרָאוֹת קֹדֶם סְעֻדָּה לְהַמְשִׁיךְ הָאֲכִילָה, וְחוֹזְרִים וּמְבִיאִים פַּרְפְּרָאוֹת אֲחֵרוֹת לְאַחַר הַסְּעֻדָּה אַחַר שֶׁמָּשְׁכוּ יְדֵיהֶם מִן הַפַּת:

מַעֲשֶׂה קְדֵרָה. כְּגוֹן הָרִיפוֹת וּגְרִישׁ כַּרְמֶל וְקֶמַח שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל בְּמַיִם כְּגוֹן הַלְּבִיבוֹת וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן. וְאִית דְּמַפְרְשֵׁי פַּרְפֶּרֶת דְּמַתְנִיתִין פַּת הַצָּנוּמָה בְּקֵעָרָה שֶׁאֵין בָּהּ מַרְאֶה לְחֶם דְּמָבָרְכִים עָלֶהָ בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת. וְהַשְׁתָּא נִיחָא דְּאַצְטְרִיךְ לְאַשְׁמְעִינַן בָּרֵךְ עַל הַפַּרְפֶּרֶת לֹא פָּטַר אֶת הַפַּת אַף עַל גַּב דְּהִיא נַמֵּי מִין פַּת, אֲבָל מַעֲשֶׂה קְדֵרָה פָּטַר. וּבֵית שַׁמַּאי סָבְרֵי כְּשֵׁם שֶׁאִם בֵּרַךְ עַל הַפַּרְפֶּרֶת לֹא פָּטַר אֶת הַפַּת כָּךְ לֹא פָּטַר מַעֲשֶׂה קְדֵרָה. וְאֵין הֲלָכָה כְּבֵית שַׁמַּאי: